

V I Lenin

Vårt program

Den internationella socialdemokratin vacklar för närvarande ideologiskt. Hittills har Marx' och Engels' läror ansetts vara den fasta grunden för den revolutionära teorin, men nu höjs från alla håll röster som säger att dessa läror är otillräckliga och föråldrade. Den som förklarar sig vara socialdemokrat och ämnar utge ett socialdemokratiskt organ måste exakt fastställa sin inställning till denna fråga, som långtifrån sysselsätter enbart de tyska socialdemokraterna.

Vi står helt på den marxiska teorins grund: det var denna teori som för första gången förvandlade socialismen från utopi till vetenskap, lade fasta grundvalar för denna vetenskap och angav den väg man måste följa för att vidareutveckla denna vetenskap och utforma den i alla dess detaljer. Den upptäckte den moderna kapitalistiska hushållningens väsen genom att förklara hur lönarbetet, uppköpet av arbetskraft, döljer att det egendomslösa folkets miljoner förslavas av en handfull kapitalister, ägare av jord, fabriker, gruvor osv. Den visade, att den moderna kapitalismens hela utveckling tenderar till att storproduktionen tränger undan småproduktionen och skapar betingelser, som gör ett socialistiskt samhällssystem möjligt och nödvändigt. Den lärde oss att bakom höljet av inrotade vanor, politiska intriger, svärfattliga lagar och tillkrånglade läror se *klasskampen*, all slags besittande klassers kamp mot den egendomslösa massan, *mot proletariatet*, vilket står i spetsen för alla egendomslösa. Den klargjorde ett revolutionärt socialistiskt partis verkliga uppgift: att inte göra upp planer för samhällets omorganisation, att inte för kapitalisterna och deras lakejer predika en förbättring av arbetarnas ställning, att inte smida sammansvärjningar *utan att organisera proletariatets klasskamp och leda denna kamp, vars slutmål är att proletariatet erövrar den politiska makten och organiserar ett socialistiskt samhälle*.

Och nu undrar vi: vad för nytt har tillförts denna teori av dess högljudda "förnyare", som för närvarande ställt till sådant liv och som grupperar sig kring den tyske socialisten Bernstein? *Absolut ingenting*. Den vetenskap, som Marx och Engels förpliktade oss att utveckla, har de inte fört ett enda steg framåt; de har inte lärt proletariatet några nya kampmetoder; de har bara vikit tillbaka, lånat brottstycken av efterblivna teorier och predikar inte kampens utan eftergivenhetens teori för proletariatet, eftergivenhet mot proletariatets värsta fiender, mot regeringarna och de borgerliga partierna, som aldrig tröttnar på att leta upp nya sätt att hetsa mot socialisterna. En av den ryska socialdemokratins grundare och ledare, Plechanov, hade helt rätt när han skoningslöst kritiserade Bernsteins senaste "kritik". Bernsteins åsikter har nu också förkastats av de tyska arbetarnas representanter (på kongressen i Hannover).

Vi vet, att en mängd beskyllningar kommer att hagla över oss för dessa ord: man kommer att gasta om att vi vill förvandla det socialistiska partiet till en orden av "rättrogna", som förföljer "kättare" för avvikelse från "dogmen", för varje självständig uppfattning o d. Vi känner till alla dessa fräna modeord. Det är bara det att det inte finns ett spår av sanning eller förnuft i dem. Det kan inte finnas något starkt socialistiskt parti utan en revolutionär teori, som förenar alla socialister, som de hämtar alla sina åsikter ifrån och som de tillämpar på sina kamp- och arbetsmetoder. Att försvara en teori, som man efter bästa förstånd anser vara sann, mot omotiverade angrepp och försök att försämra den, innebär inte alls att man är fiende till *all* kritik. Vi betraktar inte alls Marx' teori som något avslutat och oantastbart; vi är tvärtom övertygade om att den endast lagt hörnstenarna till den vetenskap, som socialisterna måste utveckla i alla riktningar, om de vill hålla jämna steg med verkligheten. Vi tror, att det är särskilt nödvändigt för de ryska socialisterna att *självständigt* vidareutveckla Marx' teori, därför att denna teori endast ger allmänna *vägledande* satsar, som t ex tillämpas annorlunda i England än i Frankrike, i Frankrike annorlunda än i Tyskland, i Tyskland annorlunda än i

Ryssland. Därför kommer vi gärna att i vår tidning bereda plats åt artiklar om teoretiska frågor och inbjuder alla kamrater till en öppen diskussion om tvistepunkterna.

Vilka är då de huvudfrågor som reser sig när det för alla socialdemokrater gemensamma programmet skall tillämpas på Ryssland? Vi har redan sagt, att kärnan i detta program är att organisera och leda proletariats klasskamp, vars slutmål är att proletariatet skall erövra den politiska makten och upprätta ett socialistiskt samhälle. Proletariatets klasskamp består av ekonomisk kamp (kamp mot enskilda kapitalister eller mot enskilda grupper av kapitalister för att förbättra arbetarnas läge) och politisk kamp (kamp mot regeringen för att utvidga folkets rättigheter, dvs för demokrati, och för att bredda proletariatets politiska makt). Vissa ryska socialdemokrater (dit hör synbarligen de, som leder tidningen Rabotjaja Mysl) anser att den ekonomiska kampen är ojämförligt mycket viktigare och uppskjuter närapå den politiska kampen till en mer eller mindre avlägsen framtid. Denna uppfattning är helt oriktig. Alla socialdemokrater är överens om att det är nödvändigt att organisera arbetarklassens ekonomiska kamp, att det är nödvändigt att bedriva agitation bland arbetarna på denna grund, dvs att hjälpa arbetarna i deras dagliga kamp mot företagen, fästa deras uppmärksamhet på alla former och alla fall av förtryck och på detta sätt klargöra för dem att de måste sluta sig samman. Men att glömma den politiska kampen för den ekonomiska skulle innebära att ge upp den internationella socialdemokratins grundprincip, skulle innebära att glömma det som arbetarrörelsens hela historia lär oss. De inbitna anhängarna av bourgeoisin och de i dess tjänst stående regeringarna har t o m vid flera tillfällen försökt att organisera rent ekonomiska förbund av arbetare och på så sätt dra bort dem från "politiken", från socialismen. Det är mycket möjligt, att också den ryska regeringen kommer att göra något liknande, ty den har alltid sökt kasta till folket ynkliga allmosor eller rättare sagt skenallmosor enbart för att dra bort dess tankar från dess rättslöshet och förtryck. Ekonomisk kamp kan inte medföra stabil förbättring för arbetarna, ja ekonomisk kamp kan inte ens föras i bred skala, om arbetarna saknar rätt att fritt organisera möten och sammanslutningar, ha egna tidningar och sända sina representanter till folkförsamlingar såsom arbetarna i Tyskland och alla andra europeiska länder (utom Turkiet och Ryssland) gör. Men för att skaffa sig dessa rättigheter är det nödvändigt att föra politisk kamp. I Ryssland är inte bara arbetarna utan också alla andra medborgare berövade politiska rättigheter. Ryssland är en autokratisk, oinskränkt monarki. Tsaren ensam utfärdar lagar, utser ämbetsmän och kontrollerar dem. På grund härav verkar det som om tsaren och tsarregeringen i Ryssland är oberoende av alla klasser och slår vakt om alla i samma utsträckning. Men i verkligheten hämtas alla ämbetsmän enbart från den besuttna klassen och är alla underkastade inflytande från storkapitalisterna, som får ministrarna att dansa efter sin pipa och uppnår allt de vill. Den ryska arbetarklassen är utsatt för ett dubbelt förtryck: den skinnas och plundras av kapitalisterna och godsägarna, och för att hindra den att kämpa mot dem binder polisen den till händer och fötter, täpper till munnen på den och förföljer varje försök att hävda folkets rättigheter. Varje strejk mot en kapitalist medför att trupper och polis sätts in mot arbetarna. Varje ekonomisk kamp blir med nödvändighet en politisk kamp och socialdemokratien måste oupplösligt förena dem till *en enda klasskamp av proletariatet*. Denna kamps första och viktigaste mål måste vara att vinna politiska rättigheter, att *vinna politisk frihet*. Om arbetarna i Petersburg ensamma, med ringa bistånd av socialisterna, snabbt lyckades tillkämpa sig eftergifter av regeringen – utfärdandet av lagen om kortare arbetsdag – så kommer hela landets arbetarklass, ledd av ett enda parti, Rysslands socialdemokratiska arbetarparti, att genom ståndaktig kamp kunna uppnå långt viktigare eftergifter.

Den ryska arbetarklassen är i stånd att föra sin ekonomiska och politiska kamp även ensam, utan hjälp från någon annan klass. Men arbetarna står inte ensamma i den politiska kampen.

Folkets fullständiga rättslöshet och basji-bosuk – ämbetsmännens brutala godtycke upprör alla någotsånär hederliga bildade människor, som inte kan finna sig i förföljelserna mot varje fritt ord och fritt tänkande, upprör de förföljda polackerna, finländarna, judarna och ryska sekt-anhängarna, upprör de små köpmännen, industriidkarna och bönderna, som inte någonstans kan söka skydd mot ämbetsmännens och polisens trakasserier. Alla dessa befolkningsgrupper är var för sig oförmögna till ståndaktig politisk kamp, men när arbetarklassen höjer fanan för denna kamp, kommer den att få hjälp från alla håll. Den ryska socialdemokratin kommer att ställa sig i spetsen för alla som kämpar för folkets rättigheter, alla som kämpar för demokrati, och då blir den oöverbärrlig!

Detta är vår grundläggande uppfattning och vi skall utveckla den systematiskt och allsidigt i vår tidning. Vi är övertygade om att vi på detta sätt kommer att följa den väg som Rysslands socialdemokratiska arbetarparti anvisat i sitt offentliggjorda Manifest.

Skrivet tidigast i oktober 1899

Publicerat ffg 1925 i *Leninskij sbornik* III

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 4, s 182-186